

Markradarundersökningar vid Askeby klosterkyrka september 2016

(Sammanfattning av Hans Palmlöf)

Inledning

Denna skrift avser undersökningar (körningar) som gjordes **2016-09-12** och **2016-09-13**.

Arbetet utfördes av tekn. lic. Christer Andersson från Orust som har stor erfarenhet från likande uppdrag vid andra klosterplatser i landet bl.a. i Dragsmark, Riseberga, Ås och Vårfruberga. Under dagarna var också några av föreningens medlemmar med och assisterade med uppmätning och dragning av linor mm.

Underlaget för dokumentet utgörs av Christer Anderssons tekniskt och detaljerade vetenskapliga rapport från denna mätning - **Rapport Askeby 12-13 sept 2016**.

Avsikten är att detta dokument skall utgöra ett lättläst ”populärvetenskapligt” komplement till Christer Anderssons rapporter.

Kort bakgrund

Se rapport: Markradarundersökningar vid Askeby klosterkyrka juni 2015 (HP)

Fördjupningstexter finns bland annat i boken *Nytt ljus över Askeby*.

Markradar eller Georadar – kort teknisk beskrivning

Se rapport: Markradarundersökningar vid Askeby klosterkyrka juni 2015 (HP)

Tidigare publicerat material eller genomförda utgrävningar

Här följer en förteckning över det viktigaste av tidigare publicerat material eller utgrävningar. Källmaterialet lämnas här utan kommentar. För fördjupning hänvisas till dessa källor.

- Carl Johan Gråsten	avhandling 1741
- Andreas Lindblom	Sveriges kyrkor 1921
- Andreas Lindblom och Anders Lindahl	utgrävning 1948
- Lena Lindgren-Herz	utgrävning 1990
- Sven Hellström	Askeby kyrka och kloster 2003
- Riksantikvarieämbetet Rapport UV Öst 2003:34	Hanna Menander 2003

Åtskilligt mer finns beskrivet och nedtecknat om Askeby kloster men jag har här valt att nämna endast ovanstående källor.

Resultat från markradarmätning 12 september

Den 12 september uppmättes en rektangel på 15,7 x 15,4 meter söder om församlingsgården dvs gamla prästgården och en på 26,5 x 7,7 meter väster om densamma enligt följande bild.

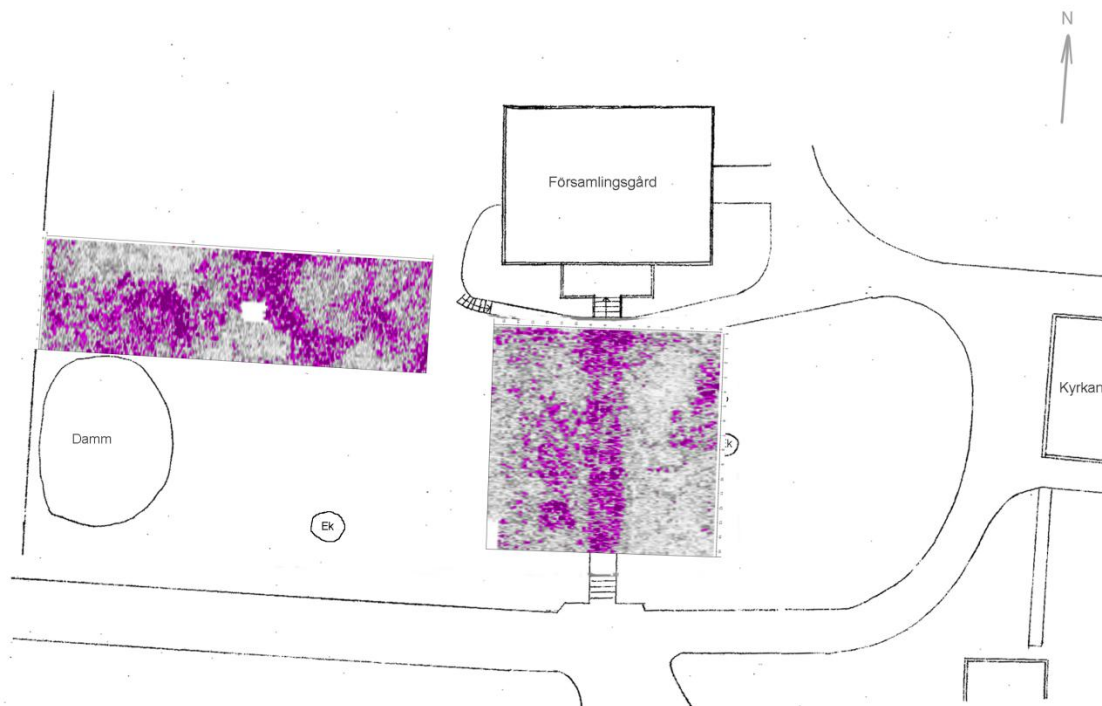

Fig. 1 Mätområdet inlagt på karta.

Christer Andersson konstaterar att i den översiktsbild som fanns tillgänglig så är församlingsgården felritad både till storlek och riktning. Läger man in mätrutan efter det uppmätta avståndet till församlingsgårdens östra och västra sida kommer gångvägen att ligga vid sidan om ingången. Därför har mätrutan justerats så att gångvägen ligger rätt i förhållande till ingången. (I Christer Anderssons rapport bortses från detta vilket gör att gångvägen fram till församlingsgården och lyktstolparnas placering kommer att stämma med det som visas i georadarmätningen och med de avstånd som manuellt har mätts upp för mätområdet.) Lyktstolparnas avstånd till mätrutan stämmer då också med det som mätts upp.

Mätning söder om församlingsgården

Här finns betydligt fler reflektioner väster om gångvägen än öster om denna. Möjligen kan det bero på att området väster om gångvägen har fyllts på för att komma upp i samma nivå som på östra sidan om gångvägen.

Detta kan vi se i figurena 2, 3 och 4 nedan som är tagna från öster räknat 2, 10 och 14,8 meter in på mätområdet. Längden från norr till söder är 15,4 meter.

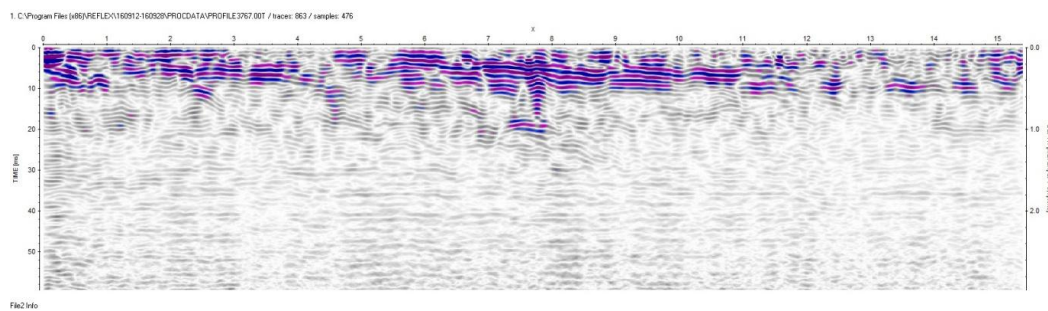

Fig. 2 2 meter in från öster. Djup 0 - 3 meter.

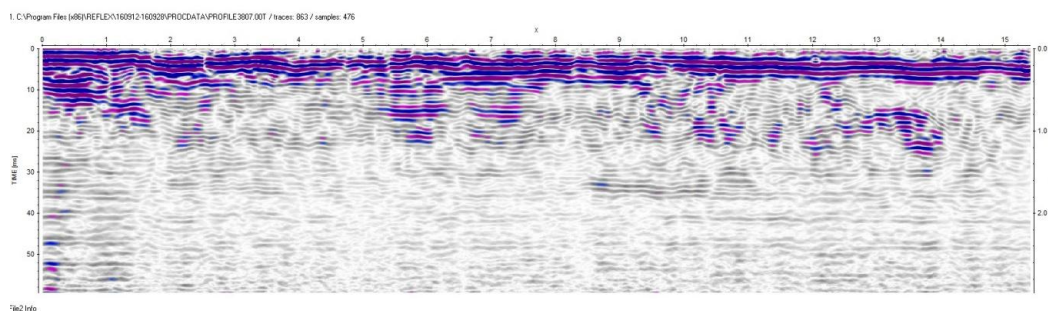

Fig. 3 10 meter in från öster. Djup 0 - 3 meter.

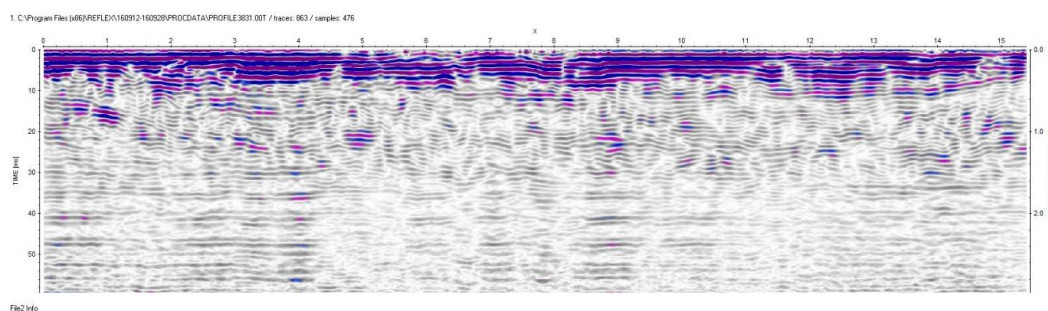

Fig. 4 14,80 meter in från öster. Djup 0 - 3 meter.

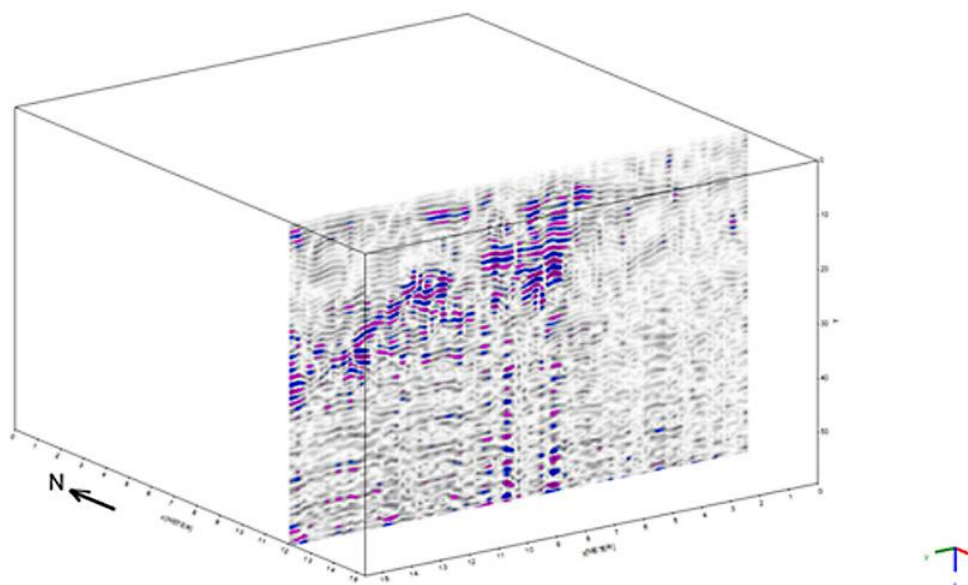

Fig. 5 3D

Profilen ligger 12,20 m söder om mätområdets norra sida (mot församlingsgården).

Djup 0 - 3 meter.

Av profilen framgår klart att det har fyllts på mer jord ju längre åt väster man går. Vi ser också starka reflektionerna från gångvägens ytterkanter som når ända till botten.

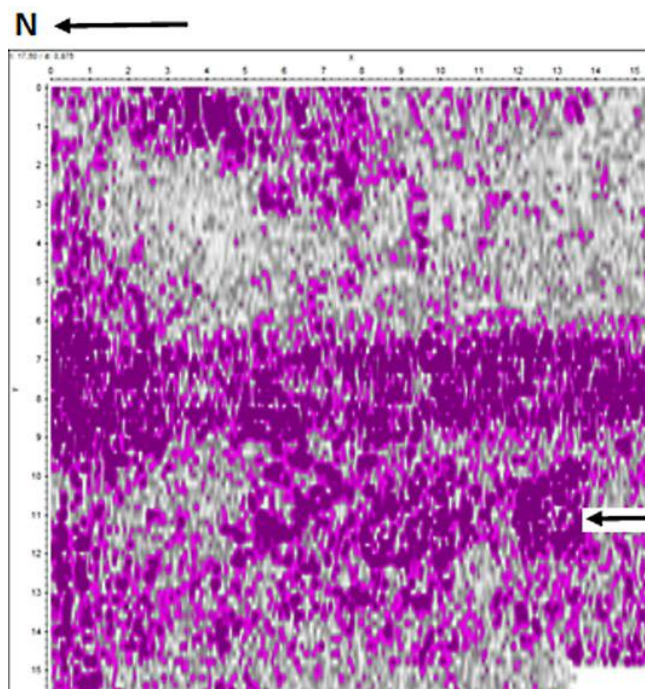

Fig. 6

I denna figur ser vi klart att den västra delen innehåller betydligt fler reflektioner än den östra.

Man kan också urskilja en ringformig struktur (se pil). Den ringformiga strukturen ligger troligen i den jord som fyllts på.

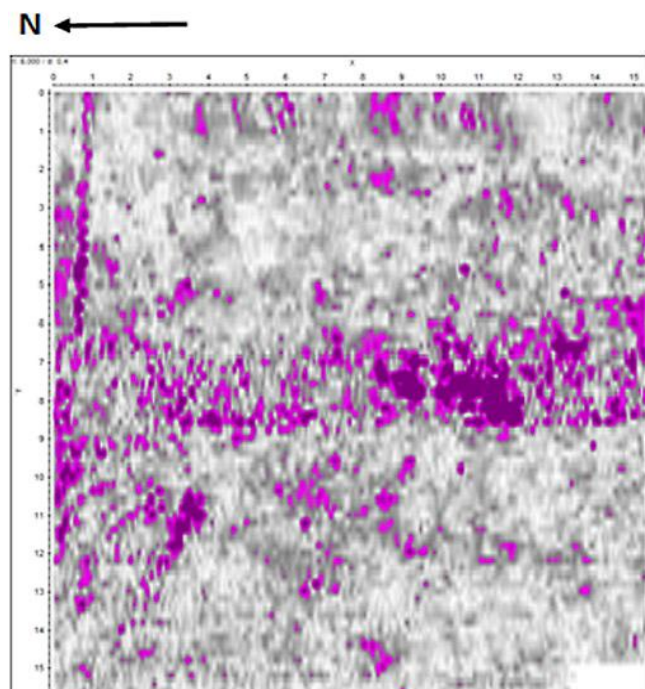

Fig. 7

I denna figur längst norrut syns en kabel.

Djup 0,4 meter.

Det syns dock inga murar i mätområdet.

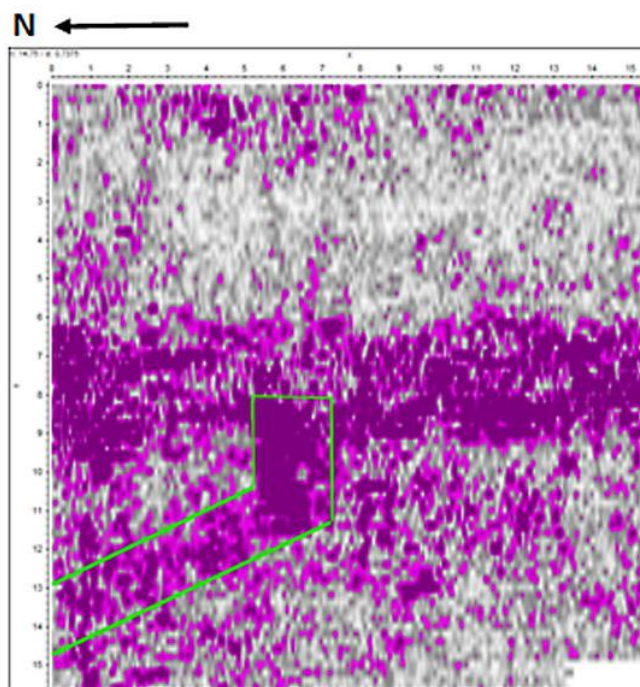

Fig. 8
Det som är inramat med grönt i denna figur utgör förmodligen spår efter en gångväg på den ursprungliga ytan. Djup 0,7 meter.

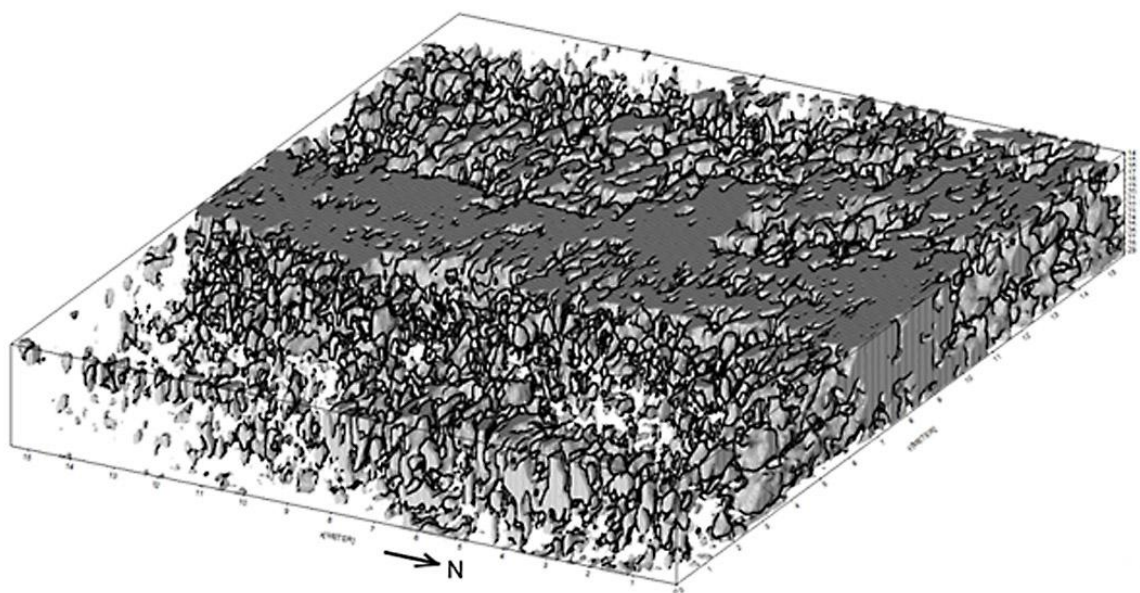

Fig. 9 3D
Den förmodade gångvägen enligt figur 8 ovan kan här ses på ytan. Djup 0,7 - 1,5 meter.

Som tidigare har konstaterats så gäller att området väster om gångvägen ger betydligt fler reflektioner än delen öster om men detta kan förklaras av att det har fyllts på mer jord ju längre åt väster man kommer.

Vi kan nog konstatera att detta mätområde inte döljer några murar eller andra historiska lämningar vilket också utgör en nog så intressant information.

Resultat från markradarmätning 13 september

Mätning väster om församlingsgården

Den yta som uppmättes den 13 september låg med sin nedre västra ände, så som ses i figur 1, alldeles intill en damm. Det ligger nära till hands att anta att denna damm var en fiskdamm för klostret. En fiskdamm behöver både ett tilllopp och ett avlopp för ombyte av vatten och det är möjligt att en vattenledning har hittats i markradarmätningen.

Det finns raka strukturer, vinkelräta strukturer och också runda sådana om man granskar georadardatan. På följande bilder kan vi i mätområdet se en sten (den vita ytan) och vid denna kan vi se vinkelräta strukturer som förflyttar sig jämnt och kontinuerligt österut när vi går från ytan och nedåt. Ser vi på en yta med håligheter som blivit fylld med jord och avjämnad kan vi få ett sådant fenomen.

För att få mer visshet om dessa strukturer kontaktade Christer Andersson supporten för den georadarutrustning som han använder. Geotekniker vid supporten har emellertid inga tvivel om att det finns linjära strukturer kring stenen som kan tolkas som murar och de ser också en vattenledning som ligger i riktning öst -väst och är sammankopplad med flera andra ledningar vinkelrätt mot denna.

Figuren nedan är den bild (bilder) som erhöles tillbaka från Geoscanners support.

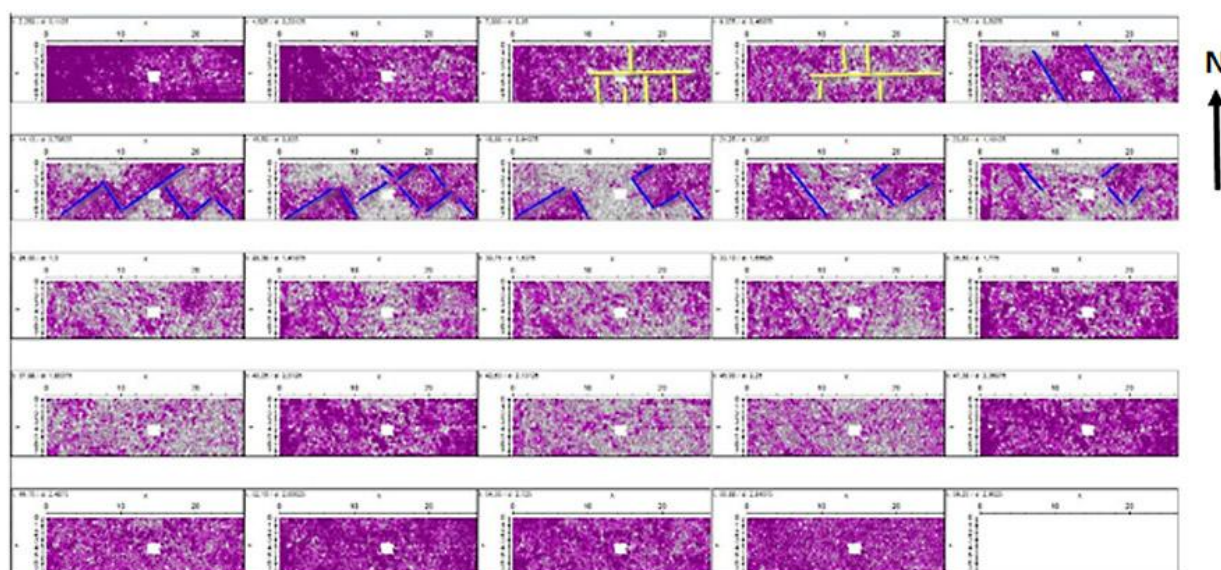

Fig. 10

Djup 0 - 2,8 meter.

De gula strecken kan vara vattenledningar och de blå pekar på möjliga murar.

I figuren nedan följer några förstorade bilder.

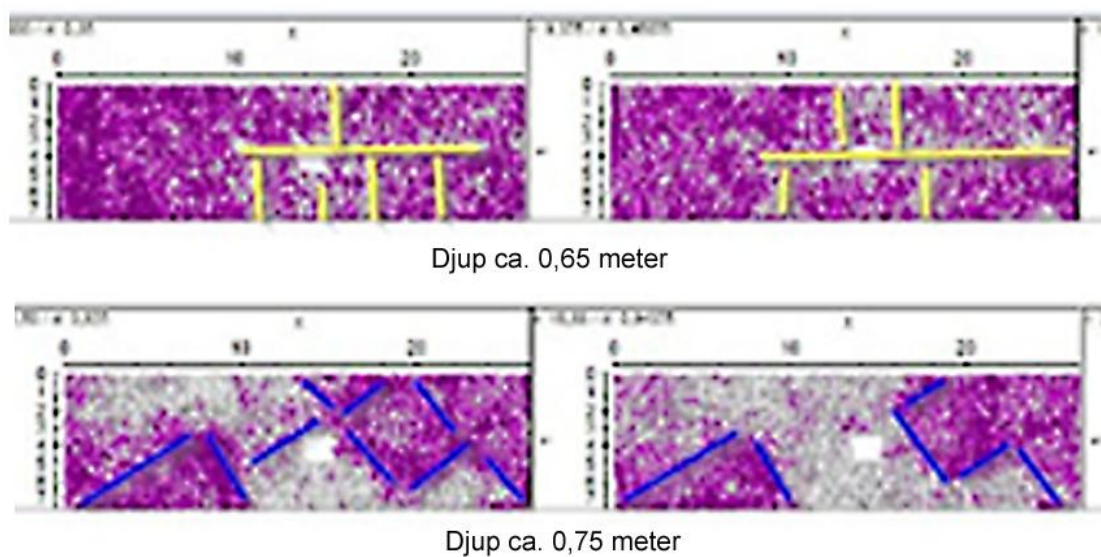

Fig. 11

De gula strecken kan vara vattenledningar och de blå pekar på möjliga murar.

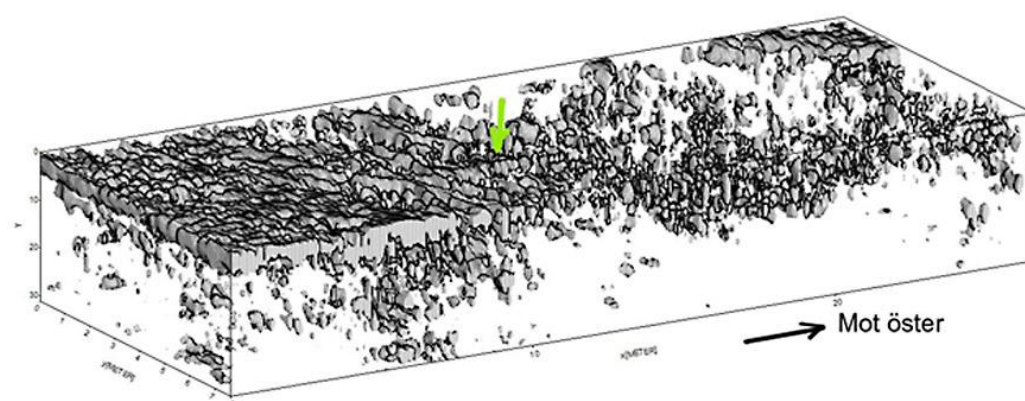

Fig. 12 3D

Djup 0 till 1,5 meter. Med högre förstärkning kan en del av en rak smal struktur i öst-västlig riktning ses vid den gröna pilen. Det kan vara en vattenledning på 0,4 meters djup.

Nedan följer ett par förstorade bilder från figur 11.

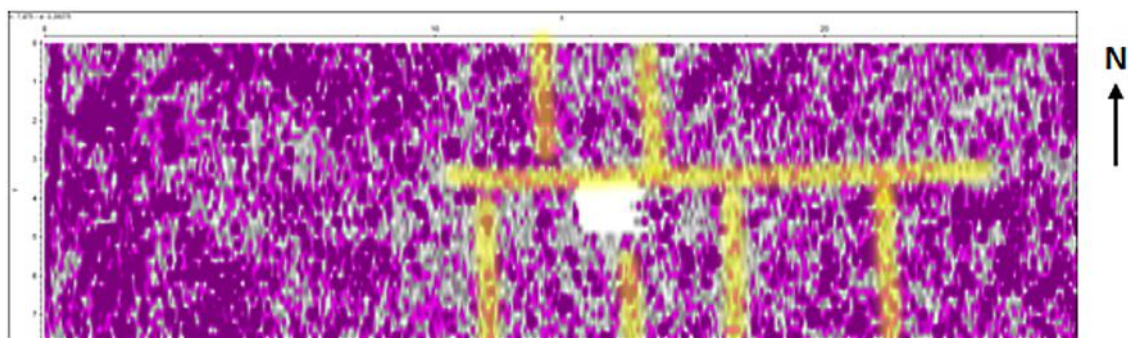

Fig. 13

Djup 0,4 meter. Det går att se något av den raka strukturen (gul markering) vid stenen från öster till väster som kan vara en vattenledning enligt figur 12 och 11. De raka strukturerna från norr till söder är förmodligen också vattenledningar enligt figur 11.

Längst i väster syns en ledning i riktning norr-söder.

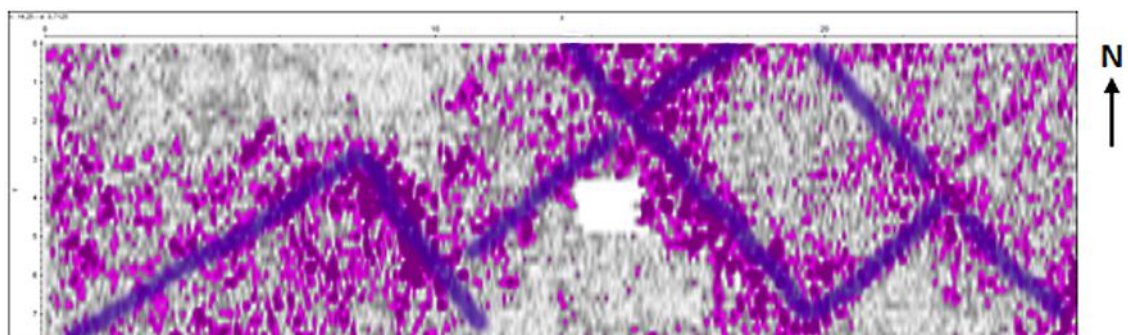

Fig. 14

Djup 0,71 meter. Möjliga murar (blå markering) syns väster och öster om stenen enligt figur 11.

Fig. 15

På bilden till vänster syns den sten i mätområdet under vilken finns både förmodade murar och vattenledningar.

Vid området kring stenen kanske finns anledning att utföra ytterligare undersökningar (utgrävning)? Kan murar och ledningar vara riktigt gamla, kanske från klostertiden?

Några fotografier från arbetet 12 – 13 september 2016

Mätning förbereds

Mätning pågår

Lite paus i arbetet

Justering av linor

SVT Öst på plats 13 september 2016
Intervju med Christer Andersson

SVT Öst 18 september 2016

SVT Öst 18 september 2016
Intervju med tidigare ordföranden i föreningen

SVT Öst 18 september 2016
Christer Andersson vid markradarutrustningen